

Investicioni troškovi za projekat drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima premašiće milijardu eura, dok se troškovi zdravlja i zaštite životne sredine tokom 40 godina rada nove termoelektrane procjenjuju na 2,5 milijardi eura, pa bi ukupna cijena koštanja novog „prljavog“ izvora energije u zemlji mogla dostići sumu od nevjerovatnih 3,5 milijardi eura, pokazuje analiza Istraživačkog centra MANS-a. To je tri puta više od sume koja će se platiti za prioritetnu dionicu autoputa od Smokovca do Mateševa.

Kontroverzni projekat izgradnje drugog bloka TE Vlada je proklamovala kao jedan od prioriteta u oblasti energetike. Novu termoelektranu trebalo bi da gradi češka kompanija Škoda Prag, ali višemjesečni pregovori sa Elektroprivredom (EPCG) i Vladom, kao nosiocima projekta, još nijesu okončani zbog spora oko načina finansiranja investicije.

Vlada već mjesecima domaćoj javnosti prikazuje samo troškove same izgradnje drugog bloka, a oni podrazumijevaju građevinske radove i montažu opreme koja će biti uvezena iz inostranstva. Češka kompanija Škoda Prag ponudila je cijenu od 338 miliona eura za gradnju bloka snage 254 megavata (MW), od čega bi maksimalno 85 odsto moglo da bude obezbijeđeno kroz kredit Češke izvozne banke.

Osim same izgradnje drugog bloka, ukupan projekat prati niz drugih troškova, koji su njegov sastavni dio. U tom smislu, Vlada je još sredinom 2013. godine procijenila troškove kamate kredita u iznosu od 100 miliona, a troškove otvaranja novih rudokopa za potrebe rada drugog bloka na 145 miliona eura. Ni troškove kamata, niti izdatke za otvaranje novih rudokopa Vlada danas ne pominje.

Istraživački centar MANS-a je izračunao da će troškovi rekultivacije za zatvaranje rudnika, što je obaveza shodno Zakonu o rudarstvu, iznositi 85 miliona eura. Ova projekcija urađena je na bazi troškova rekultivacije po toni eksploatisanog uglja koje je Rudnik uglja Pljevlja računao još 2010. godine, a na osnovu kalkulacije koliko će uglja biti potrošeno do kraja rada prvog i drugog bloka.

Osim toga, značajna sredstva će morati da budu uložena u postojeći prvi blok do kraja njegovog rada, kako bi ispunio stroge uslove u pogledu zaštite životne sredine koje zahtijeva Evropska unija. S tim u vezi, dokument Opštine Pljevlja iz 2013. godine navodi cifru od 100 miliona eura koje moraju da budu uložene u adaptaciju prvog bloka.

Dodatne troškove predstavljaju izdaci za emisije ugljen-dioksida koje Vlada uopšte nije računala, iako se očekuje da će Evropska unija uvesti sistem za trgovanje emisijama ili neki drugi sistem poput poreza, u kojem će emisije ugljen-dioksida (koje najviše nastaju zbog rada termoelektrana) biti plaćene. Međunarodna nevladina organizacija BankWatch procijenila je najniže troškove emisija ugljen-dioksida na 6,6 miliona godišnje, što je 264 miliona za 40 godina rada drugog bloka TE.

Vlada uopšte nije prikazala ni troškove eksproprijacije, izdatke za izgradnju nove elektroenergetske infrastrukture, nove deponije pepela i šljake (u ovom trenutku poznato je jedino da će zatvaranje deponije Maljevac iznositi 4 miliona eura), zatim novog odlagališta otpada rude, troškove revitalizacije Borovičkog jezera, kao ni izdatke za revitalizaciju drugog bloka nakon 25 godina njegovog rada.

Ono što je posebno problematično jeste da uopšte nijesu uračunati troškovi zdravlja i zaštite životne sredine, koji predstavljaju realan izdatak tokom 40-godišnjeg rada drugog bloka TE. S tim u vezi, međunarodna nevladina organizacija Greenpeace je sredinom 2013. godine, u saradnji sa njemačkim Univerzitetom u Štuttgartu, istraživala uticaj na zdravlje 300 velikih termoelektrana koje su u pogonu u zemljama Evropske unije, kao i uticaj 50 novih projekata ukoliko se njihova realizacija ostvari.

Koristeći se sofisticiranim modelom procjene uticaja na zdravlje, Greenpeace je za potrebe Grin houma iz Podgorice uradio analizu, koja je pokazala da bi troškovi zdravlja i zaštite životne sredine za 40 godina rada drugog bloka iznosili 2,5 milijardi eura. Računica pokazuje da bi investicioni i troškovi zdravlja i zaštite životne sredine za projekat drugog bloka zajedno mogli da iznose 3,5 milijardi eura, koje bi neminovno platili crnogorski poreski obveznici. Stoga je veoma zabrinjavajući odnos Vlade koja insistira na gradnji novog izvora energije zasnovanog na uglju, iako prethodno nije obezbijedila kost benefit analizu koja bi pokazala da li je projekat drugog bloka uopšte isplativ, odnosno, da li struja proizvedena u Termoelektrani može za 40 godina rada da otplati kompletnu investiciju.

I.Mrdović

Ovaj tekst je sačinjen uz podršku Evropske unije u sklopu projekta „Nulta tolerancija na korupciju”. Za sadržaj ovog teksta odgovorna je isključivo Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS, a stavovi iznijeti u ovom tekstu ni u kom slučaju ne mogu se smatrati stavovima Evropske unije.

Zapošljavali bi 100 radnika

Prema zvaničnim podacima EPCG, u postojećem prvom bloku TE na kraju 2014. godine bilo je uposleno 207 radnika. Kada se ima u vidu da su u prvom bloku u 2010. godini bila uposlena 333 radnika, jasno je da se poslednjih godina taj broj znatno smanjio.

Prema nacrtu detaljnog prostornog plana za TE Pljevlja, koji je bio na javnoj raspravi u maju prošle godine, procijenjeno je da će u drugom bloku biti zaposleno do 100 radnika, jer bi bila ugrađena savremenija tehnologija koja podrazumijeva manji broj tehnički i visoko-stručno obučenog kadra.

Veći efekti zapošljavanja mogu se jedino očekivati u periodu gradnje drugog bloka TE, a najavljeno je da će biti angažovane domaće građevinske kompanije.

izvor: dan.co.me